

— 1940–2026 —

Profesor Eugeniusz Świtoński

Z wielkim smutkiem zawiadamiamy, że 25 stycznia 2026 r. zmarł prof. dr hab. inż. Eugeniusz Świtoński, dr h.c. multi. Odszedł wybitny uczony, zasłużony nauczyciel akademicki, człowiek wielkiej wiedzy, ogromnego doświadczenia, organizator nauki, wieloletni pracownik Politechniki Śląskiej, wychowawca wielu pokoleń studentów i doktorantów.

Żegnamy nieodżałowanej pamięci wybitnego naukowca, nauczyciela akademickiego i wychowawcę kilku pokoleń młodych pracowników nauki, aktywnego działacza społecznego, wieloletniego Przewodniczącego Gliwickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, a następnie Przewodniczącego Zarządu Głównego PTMTS.

Eugeniusz Świtoński urodził się 7 sierpnia 1940 r. w Drohiczynie. W 1963 r. ukończył studia na Politechnice Poznańskiej i w tym samym roku podjął pracę zawodową na Politechnice Śląskiej, z którą był związany przez cały okres swojej aktywności, realizując wszystkie szczeble kariery zawodowej oraz pełniąc liczne funkcje w strukturach organizacyjnych Uczelni.

W 1970 r. uzyskał stopień naukowy doktora, a w 1980 r. doktora habilitowanego. Profesor Eugeniusz Świtoński został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Mechaniki Technicznej Politechniki Śląskiej w 1991 r. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1995 r., a w 1999 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

W latach 1991–2013 kierował Katedrą Mechaniki Stosowanej, a następnie został dyrektorem Instytutu Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Z jego inicjatywy powołano na Politechnice Śląskiej Centrum Technologii Bezpieczeństwa i Obronności. W latach 2010–2013 profesor Eugeniusz Świtoński był dyrektorem Centrum. Doświadczenie zawodowe we współpracy z przemysłem obronnym zdobywał współpracując z Zakładami Mechanicznymi Bumar Łabędy oraz Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Urządzeń Mechanicznych OBRUM w Gliwicach, pełniąc tam przez wiele lat funkcję Przewodniczącego Rady Naukowej oraz prowadząc kształcenie inżynierów na potrzeby przemysłu obronnego.

Staż naukowy w Wojskowej Akademii Technicznej w 1970 r. oraz późniejsza współpraca z profesorem Janem Szmelterem stały się podstawą badań stosowania i rozwoju metod numerycznych w analizie stereomechanicznej konstrukcji maszynowych. Były to pierwsze próby zastosowania metody elementów skończonych w projektowaniu maszyn na Politechnice Śląskiej. Badania Profesora dotyczyły zarówno zagadnień dynamicznych mechaniki ośrodków ciągłych i zastosowania metod numerycznych w analizie stereomechanicznej konstrukcji maszynowych, jak i biomechaniki oraz sprzętu medycznego. Wyniki jego prac znalazły wiele praktycznych zastosowań. Na szczególną uwagę zasługują nowatorskie badania naukowe dotyczące biomechanizmów, a szczególnie modelowania lokomocji i oceny stanu obciążenia narządów ruchu człowieka pod kątem eliminacji urazów. Zespół pod kierunkiem profesora współpracował z Centrum Rehabilitacji w Reptach Śląskich. Efektem użytecznym tych prac było wiele patentów i wdrożeń przemysłowych.

Profesor Eugeniusz Świtoński był także jednym z inicjatorów utworzenia w Politechnice Śląskiej Wydziału Inżynierii Biomedycznej, pierwszego takiego wydziału w Polsce.

Szczególne osiągnięcia Profesora dotyczyły kształcenia i promowania kadry inżynierskiej. Był promotorem ponad 200 prac dyplomowych, realizowanych również poza Politechniką Śląską, współpracując m.in. z Politechniką Rzeszowską, Akademią Górniczo-Hutniczą i Politechniką Lubelską. Potwierdzeniem aktywności dydaktycznej Profesora są opracowane przez Niego i Jego zespół podręczniki akademickie i skrypty. Aktywna działalność naukowa profesora Eugeniusza Świtońskiego została udokumentowana dużym dorobkiem publikacyjnym, obejmującym 23 podręczniki akademickie i monografie oraz ponad 300 artykułów naukowych, z których duża liczba

znalazła się w renomowanych czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Wypromował także 14 doktorów nauk technicznych oraz liczne grono samodzielnych pracowników nauki w wielu polskich ośrodkach akademickich.

Działalność organizacyjna Profesora Eugeniusza Świtońskiego była bardzo szeroka, był członkiem wielu gremiów naukowych pełniąc w nich również rolę kierowniczą, w tym Komitetu Mechaniki oraz Komitetu Budowy Maszyn Polskiej Akademii Nauk, sekcji komitetów naukowych i komisji PAN, rad naukowych wielu instytutów badawczych.

Żegnamy nieodżałowanej pamięci wybitnego naukowca, nauczyciela akademickiego i wychowawcę kilku pokoleń młodych pracowników nauki, aktywnego działacza społecznego, wieloletniego Przewodniczącego Gliwickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, a następnie Przewodniczącego Zarządu Głównego PTMTS, aktywnego także w zespołach ministerialnych i instytucjach przedstawicielskich polskiego środowiska akademickiego.

Począwszy od połowy lat 80. XX w., pełniąc najpierw funkcję Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego, a następnie Komitetu Naukowego, przyczynił się do zbudowania międzynarodowego prestiżu najstarszej polskiej konferencji Sympozjon „Modelowanie w mechanice”, która jest odtąd sztandarowym wydarzeniem naukowym Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. W latach 2019–2023 pełnił funkcję Honorowego Przewodniczącego 5. Polskiego Kongresu Mechaniki.

Profesor Eugeniusz Świtoński był znanym i cenionym nauczycielem akademickim. Jego działalność dydaktyczna była ściśle związana z zainteresowaniami naukowymi, czyli

głównie z mechaniką teoretyczną i doświadczalną, mechatroniką, a także biomechaniką. Za współpracę z studentami, życzliwy i merytoryczny stosunek do młodych ludzi, został wyróżniony nagrodą „Złota Kreda”.

Za wybitne osiągnięcia naukowe i organizacyjne oraz promowanie młodej kadry naukowej otrzymał wiele nagród i wyróżnień indywidualnych i zespołowych przyznanych zarówno przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak i Rektora Politechniki Śląskiej.

Uhonorowano Go także sześciokrotnie godnością doktora honoris causa: najpierw w 2007 r. na Politechnice Rzeszowskiej, następnie Politechnice Śląskiej, Politechnice Lubelskiej, Akademii Górniczo-Hutniczej, Wojskowej Akademii Technicznej oraz Politechnice Opolskiej.

Został także odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Brązowym, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Profesor Eugeniusz Świtoński był jedną z najbardziej aktywnych i rozpoznawalnych postaci polskiej nauki, przyczyniając się znacznie do budowania krajowej i międzynarodowej pozycji Politechniki Śląskiej.

Na podstawie materiałów Politechniki Śląskiej
Redakcja kwartalnika
Pomiary Automatyka Robotyka

Profesor Eugeniusz Świtoński był niekwestionowanym autorytetem, mentorem, a dla wielu przyjacielem. Całe Jego zawodowe życie było nieustanną służbą nauce, uczelni, Polsce – i drugiemu człowiekowi. Był uczonym z prawdziwego powołania – badaczem, nauczycielem, którego dorobek i postawa zawodowa stanowiły wzór dla wielu pokoleń akademików. Ale przede wszystkim był człowiekiem wielkiej kultury, pokory i dobroci.

Zawsze powtarzał, że „nauka nie jest celem samym w sobie, lecz drogą do zrozumienia świata i uczynienia go lepszym miejscem”. I tę dewizę realizował każdego dnia – w pracy naukowej, w dydaktyce, w relacjach z młodymi badaczami, których wspierał i inspirował.

Gdy w 1996 r. Profesor przyjął mnie do pracy, nie miałem świadomości, jak bardzo ta decyzja wpłynie na całe moje życie. Profesor nie składał wielkich deklaracji. Nie obiecywał łatwej drogi. Dał mi coś znacznie cenniejszego – szansę i zaufanie. A zaufanie od takiego Człowieka jest zobowiązaniem, które zostaje na zawsze.

Jego dorobek naukowy był imponujący – ale jeszcze większe było jego serce. Potrafił dostrzec potencjał w młodym człowieku, zapalić w nim iskrę ciekawości, dodać odwagi, by sięgać dalej, niż się wydawało możliwe. Dla wielu był mentorem, dla innych przyjacielem, a dla wszystkich – przykładem, że prawdziwa mądrość nie potrzebuje rozgłosu, lecz wyraża się w skromności, rzetelności i szcunku do drugiego człowieka.

Jego życie to część historii polskiej nauki – tej najlepszej, opartej na pasji, odpowiedzialności i uczciwości intelektualnej.

Pozostawił po sobie bogaty dorobek naukowy, ale też niezliczoną liczbę uczniów

i współpracowników, którzy kontynuują Jego dzieło. W tym sensie Profesor Eugeniusz Świtoński wciąż będzie obecny – w naszych myślach, w naszych badaniach, w naszych staraniach o to, by nauka służyła człowiekowi.

Prof. dr hab. inż. Marek Gzik
Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci wielkiego człowieka, naukowca i drogiego nam Profesora Eugeniusza Świtońskiego, przyjaciela, kolegę i wieloletniego pracownika naukowo-dydaktycznego, ważną postać w historii Wydziału Mechaniczno-Technologicznego Politechniki Śląskiej. Dorobek Profesora jest na tyle bogaty, że trudno go zawrzeć w krótkiej wypowiedzi. Postaram się jednak przybliżyć wybrane dokonania Profesora, z których dumnie jest nasze środowisko naukowe.

Eugeniusz Świtoński urodził się 7 sierpnia 1940 r. w Drohiczynie. Studiował na Politechnice Poznańskiej, a po jej ukończeniu w 1963 r. w tym samym roku podjął pracę na Politechnice Śląskiej, z którą związany był zawodowo przez całe życie. W 1970 r. uzyskał stopień naukowy doktora, a w 1980 r. doktora habilitowanego. Obie rozprawy, doktorska i habilitacyjna, zostały wyróżnione przez Radę Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej i indywidualnymi Nagrodami Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Profesor Eugeniusz Świtoński został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Mechaniki Technicznej Politechniki Śląskiej w 1991 r. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1995 r., a po zaledwie czterech latach został mianowany

na stanowisko profesora zwyczajnego. Od 1991 r. kierował Katedrą Mechaniki Stosowanej, a od 1999 r. był kierownikiem studium doktoranckiego. Był inicjatorem powstania i założycielem Centrum Zaawansowanych Technologii Bezpieczeństwa i Obronności Politechniki Śląskiej i jego dyrektorem.

Profesor zwyczajny, doktor habilitowany, inżynier Eugeniusz Świtoński był znanym i cenionym nauczycielem akademickim, prowadzącym bardzo szeroką działalność dydaktyczną w postaci wykładów, seminariów i ćwiczeń projektowych z przedmiotów ściśle związanych z Jego działalnością naukową. Szczególne osiągnięcia dotyczą kształcenia i promowania kadry inżynierskiej, gdyż był promotorem ponad 200 prac inżynierskich. Potwierdzeniem Jego aktywności dydaktycznej są opracowane podręczniki i skrypty.

Profesor Świtoński był także wybitnym pracownikiem naukowym działającym w bardzo ważnych obszarach wiedzy, ściśle związanej z zagadnieniami budowy oraz dynamiki maszyn i elektromechanicznych układów napędowych, analiza wrażliwości i optymalizacja konstrukcji. Do kręgu zainteresowań naukowych Profesora należała również teoria i zastosowanie metody elementów skończonych, problemy biomechaniki dotyczące modelowania narządów ruchu człowieka.

Działalność naukowa profesora została udokumentowana ogromnym dorobkiem publikacyjnym obejmującym 23 monografie i ponad 300 artykułów naukowych i opublikowanych referatów w renomowanych czasopismach. Te publikacje są konkretnym wymiernym osiągnięciem w ramach zrealizowanych wielu projektów badawczych finansowanych przez Komitet Badań Naukowych, a także innych prac naukowo-badawczych, co było podstawą otrzymania 12 patentów.

Szczególnie ważnym dokonaniem Profesora jest utworzenie własnej ogólnopolskiej szkoły naukowej o imponujących osiągnięciach, do których można zaliczyć recenzowanie wielu wniosków o tytuł profesora, rozpraw habilitacyjnych i rozpraw doktorskich, a także przedstawianie opinii dotyczących awansów naukowych.

Profesor Świtoński był członkiem komitetów redakcyjnych i naukowych wielu czasopism naukowych krajowych i zagranicznych. Brał czynny udział w pracach wielu komitetów naukowych konferencji międzynarodowych. Szczególnie cenioną w środowisku mechaników była organizowana pod Jego patronatem konferencja „Modelowanie w mechanice” która nadal cieszy się dużą frekwencją i uznaniem w środowisku mechaników.

Profesor bardzo aktywnie uczestniczył w pracach wielu organizacji i komisji. Był wybranym przez społeczność akademicką członkiem dwóch Komitetów Polskiej Akademii Nauk, tj. Mechaniki oraz Budowy Maszyn, członkiem Komisji Górniczej PAN. Był członkiem Komisji Badań Naukowych, członkiem Rady Nauki i Komisji Badań na rzecz Rozwoju Nauki, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Zespołu Nauk Technicznych, a także członkiem Zespołu ds. Obronności i Bezpieczeństwa w Ministerstwie nauki i Szkolnictwa Wyższego. W latach 2007–2013 był członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów.

Za swoją różnorodną działalność Profesor otrzymał wiele nagród, w tym: Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rektora Politechniki Śląskiej. Został również wielokrotnie odzna-

czony, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym, Srebrnym i Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Honorowym Giorgio Agricoli Uniwersytetu w Ostrawie i wielu innymi medalami.

Wysoko oceniona została również działalność Profesora w zakresie współpracy z uczelniami krajowymi. Współpraca ta została uhonorowana przyznaniem szaczonego tytułu doktora honoris causa Politechniki Rzeszowskiej, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Politechniki Śląskiej, Politechniki Lubelskiej, Wojskowej Akademii Technicznej oraz Politechniki Opolskiej.

Profesor Eugeniusz Świtoński zmarł 25 stycznia 2026 r. Społeczność akademicka mechaników straciła wybitnego naukowca, dydaktyka i organizatora nauki. Straciliśmy wzór i niekwestionowany autorytet, a często przyjaciela i przede wszystkim bardzo dobrego człowieka.

Pan Profesor był nie tylko wybitnym uczonym i nauczycielem akademickim, ale prawdziwym mistrzem, mentorem a przede wszystkim wspinałym przyjacielem. Jego wkład w rozwój inżynierii mechanicznej pozostanie trwały. W życiu kierował się uczciwością. Był bardzo ambitny, a przy tym pomocny i otwarty na innych ludzi. Nigdy nie odmówił pomocy, a wręcz przeciwnie zazwyczaj sam proponował swoje wsparcie. Profesor był człowiekiem o wielkim sercu, który zawsze znajdował czas, by wysłuchać innych i podać pomocną dłoń. Jego odejście pozostawiło po sobie pustkę w naszych sercach, której nikt i nic nie jest w stanie wypełnić. Odszedł od

nas wspinały człowiek, który żył dzieląc się dobrem. Jego odejście jest dla każdego z nas ogromną stratą.

Nigdy nie zapomnę organizowanych przez Profesora wspinałych corocznych Sympozjonów „Modelowanie w Mechanice”. Sale konferencyjne zapełniali ludzie o znanych nazwiskach ze Szkół Wyższych, Akademii Nauk i Instytutów Naukowo-Badawczych i Przemysłu, na równi z młodymi debiutantami doktorantami i studentami. Można tu było spotkać wielkie postacie polskiej mechaniki. Sympozjony poza stroną naukową, przyciągały możliwością spędzenia nieco czasu w ruchu, na świeżym powietrzu, najczęściej na nartach. Obowiązkowo towarzyszyły im rozgrywki piłki siatkowej, mecze drużyn Politechniki Śląskiej i AGH, w których obaj braliśmy udział. Nie bez znaczenia były dyskusje i spotkania wieczorne.

Żegnaj Przyjacielu, pozostaniesz już na zawsze w naszym sercu i pamięci, ciesz się, że mogliśmy wspólnie przeżyć tyle pięknych chwil. W sercu będziemy mieć Twój uśmiech, pogodę ducha i szacunek dla nas.

Prof. dr hab. inż. Janusz Kowal
Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Mam ten zaszczyt być pierwszym wypromowanym przez Profesora doktorem. Miałem jednocześnie okazję obserwowania Jego aktywności zawodowej, tworzenia zespołów badawczych oraz rozwijania działalności Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, którego przez wiele lat był Przewodniczącym Zarządu Głównego. Gdybym nie spotkał Profesora Świtońskiego na swojej drodze życiowej podczas pisania pracy magisterskiej nie byłoby całej mojej kariery i pracowałbym w zupełnie innym miejscu.

Był osobą niezwykle, wielce zasłużoną w wielu obszarach działalności naukowej, społecznej i organizacyjnej oraz kochającym mężem, ojcem i dziadkiem. Każdej z tych cech

Profesora doświadczyliśmy jako JEGO wychowankowie i współpracownicy, byliśmy Jego drugą rodziną.

Profesor był dla nas ojcem i przyjacielem, cieszył się każdym naszym sukcesem i pocieszał w trudnych chwilach. Miał niezwykle dar zjednywania sobie ludzi, a w każdym ośrodku akademickim miał wiernych przyjaciół. Relacje pomiędzy Profesorem a nami miały charakter relacji mentor-młody adept nauki. Dbał o nasz rozwój, rozpoznawalność i dokumentowanie dorobku. Na Jego konferencji Sympozjon Modelowanie w mechanice mieliśmy możliwość obcowania z luminarzami polskiej nauki i prezentowania swoich pierwszych osiągnięć naukowych. Uczył nas, jak budować

relacje międzyludzkie i motywować do działania, jak radzić sobie z problemami i stresem.

Jesteśmy wdzięczni za wszystko, co dla nas zrobił i za wszystko, czego nas nauczył. Dziękujemy za szanse na rozwój i nasze sukcesy zawodowe. Staramy się kontynuować Jego dzieło i przekazywać wszystko to, co otrzymaliśmy kolejnym pokoleniom młodych naukowców.

Prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk
Wydział Mechaniczny Technologiczny
Politechnika Śląska